

দ্রাবিড়ক অপমান

বহু চৰ্চিত ইণ্ডিয়ান প্ৰিমিয়াৰ লীগত (আই পি এল) বিতৰ্কই লগ নোৱাৰে। শেহতীয়াকৈ ক্ৰিকেটপ্ৰেমীক উত্তৰিত কৰিছে। আই পি এলৰ দলকেইটাৰ বিপন্নত দ্বিতীয় সৰ্বাধিক দৰ পাইছিল বাংগালোৰ ৰয়েল চেলেঞ্জাৰ্স দলে। এই দলটো কিনিছিল সুৰা আৰু বিমান সেৱা ব্যৱসায়ী বিজয় মালিয়াই।

সফলতাৰ দিনত খেলুৱৈসকলক মূৰত লৈ নাচা আৰু ব্যৰ্থতাৰ সময়ত সেইসকলক সমালোচনাৰে বিদ্ধ কৰাটো যেন এক ৰীতি। সাধাৰণ খেলপ্ৰেমীৰ এনে মনোভাৱত আপত্তিৰ খল নাথাকে। কিন্তু নিজকে বিশেষজ্ঞৰূপে দাবী কৰাসকলৰ সময়ে সময়ে ওলোটো বাগৰ কৰাটো গ্ৰহণযোগ্য হ'ব নোৱাৰে। বিজয় মালিয়াৰ দৰে লোকে বিপুল ধনেৰে দ্ৰাবিড় আৰু তেওঁৰ দলটোক কিনি লৈছে বুলিয়েই সমালোচনাৰ নামত দেশৰ নমন্য ক্ৰিকেটাৰজনক অপমান কৰাৰ অধিকাৰ পালে নেকি? এই টুনাৰ্মেণ্টত ৰয়েল চেলেঞ্জাৰ্সৰ দৰে হায়দৰাবাদৰ ডেক্কান চাৰ্জাৰ্ছ দলেও সফলতা পোৱা নাই। লক্ষ্মীয়াভাৱে কিন্তু সেই দলৰ খেলুৱৈক ৰাজহুৱাকৈ সমালোচনা কৰা হোৱা নাই।

দ্ৰাবিড়ক লৈ মেহোৰা এই বিতৰ্কই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ উন্মোচিত কৰিছে। প্ৰতিযোগিতাখনত শেষ হাঁহি মাৰিব এটা দলে। ব্যৰ্থতাই আনি দিয়া হতাশগ্ৰস্ততাই আন দলকেইটাৰ গৰাকীসকলকো ক্ষুব্ধ কৰি তুলিব নেকি? তেওঁলোকেও দলৰ ক্ৰিকেটাৰসকলক বিশেষকৈ জাতীয় দলক দীৰ্ঘদিন ধৰি সেৱা আগ বঢ়োৱাসকলক প্ৰকাশ্যে অপমান কৰিবলৈ কুষ্ঠাবোধ নকৰিব নেকি? 'পইচা চলিলোঁ যেতিয়া যি মন যায় তাকে কৰিম' ধৰণৰ মনোভাৱ পোষণ কৰিলে ড্ৰিয়াতে অধিক বিতৰ্ক হোৱাৰ আশংকা থাকিব।

উত্তৰ-পূবত পাৰমাণৱিক শক্তিকেন্দ্ৰ গ্ৰহণ নকৰিবলগীয়া এটা উপহাৰ

এম ভি ৰামানা

মেঘালয় অথবা উত্তৰ-পূবত কোনো এখন ৰাজ্যত পাৰমাণৱিক বিদ্যুৎকেন্দ্ৰ এটা স্থাপন কৰা হ'ব পাৰে বুলি সম্প্ৰতি কৰা ঘোষণাটো কিছু আচৰিত হ'বলগীয়া। ঘোষণাটো কেৱল অপ্রত্যাশিতই নহয়, অর্থহীনো। বলিউডৰ চিনেমা হোৱা হ'লে কাহিনীটোত এটা 'পাক' আছে বুলিয়ে ক'ব পৰা গ'লহেঁতেন। এতিয়া ই কি দৰে আগবাঢ়িব সেইটোহে প্ৰশ্ন কৰিবলগীয়া কথা।

বুলি পাৰমাণৱিক শক্তিকেন্দ্ৰ এটা প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ প্ৰস্তাৱ দাঙি ধৰা হৈছে। ৰাজ্য চৰকাৰবোৰে কেতিয়াবা নিজৰ ৰাজ্যত এনে প্ৰকল্প স্থাপনৰ বাবে দিয়া প্ৰস্তাৱ আদৰ্শ জনায়, কাৰণ ইয়াৰ সমুদায় খৰচ বহন কৰে কেন্দ্ৰই আৰু ৰাজ্যখনেও বিদ্যুৎ শক্তিৰ অংশ পায়। সেই দিশৰ পৰা চালে প্ৰস্তাৱটোক একপ্ৰকাৰে ভেটি দিয়াৰ লগত তুলনা কৰিব পাৰি।

পাৰমাণৱিক শক্তিকেন্দ্ৰৰ স্থানীয় পৰিবেশনৰ প্ৰভাৱ

এই ক্ষেত্ৰত প্ৰথমটো সু-সংবাদ কঢ়িয়াই আনিিলে। নিৰ্বাচনত জয়লাভ কৰা মৰ্চাটোৰ এটা দল ই উৰেনিয়াম খননৰ প্ৰবল বিৰোধী। যোৱা এপ্ৰিলত মেঘালয়ৰ উপমুখ্য মন্ত্ৰী হিণ্টন লিংগই ঘোষণা কৰে, 'বিষয়টো মই কেবিনেটত উত্থাপন কৰিম আৰু মেঘালয়ত ই উৰেনিয়াম খননৰ বাবে যাত্ৰে ইউৰেনিয়াম কৰ্প'ৰেশ্যন অ'ব ইণ্ডিয়া ক'ৰ্প'ৰেশ্যন অ'ব ইণ্ডিয়া লিমিটেডক ইউৰেনিয়াম খননৰ বাবে আৰু ডিমিয়াছিয়াত ইউৰেনিয়াম পৰিবেশনৰ অনুমতি প্ৰদান কৰিবলৈ।

কৰিব লাগিব। প্ৰথম কাৰণটো হ'ল, ৰাজ্যখনৰ সৰ্বহাজিৰা লোকে প্ৰকল্পটোৰ বিৰোধিতা কৰিছে আৰু ইয়াৰ ভিত্তিতে এটা ৰাজনৈতিক দল ক্ষমতালৈ আহিছে। গতিকে প্ৰকল্পটো অনুমোদন জনালে গণতন্ত্ৰৰ প্ৰতি অসম্মান প্ৰদৰ্শন কৰা হ'ব। দ্বিতীয় কাৰণটো হ'ল, পাৰমাণৱিক বিদ্যুৎকেন্দ্ৰ এটা নিৰ্মাণ কৰিলে স্থানীয় লোকসকলৰ উপৰি দুৰূৰূপৰ লোকসকলৰ ওপৰতো বিভিন্ন ধৰণে কু-প্ৰভাৱ পৰিব। বিদ্যুৎকেন্দ্ৰটো কাৰ্যক্ষম হৈ থাকিবলৈ প্ৰতি অসম্মান প্ৰদৰ্শন কৰা হ'ব। ইয়াৰ ফল ভোগ কৰিব লাগিব।

আৰু ইয়াৰ পঞ্চাছ কিঃমিঃ দূৰৈ গাঁওবোৰত চলোৱা তুলনামূলক জৰীপত দেখা গৈছে যে প্ৰকল্পৰ কাৰ্য্যক্ৰম অঞ্চলৰ গাঁওবোৰত জন্মগত বিকৃতি, স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱে হোৱা গৰ্ভপাত, মৃত শিশুৰ জন্ম, এদিনৰ পাছতে শিশুৰ মৃত্যুৰ ঘটনা আৰু টেমুনা হোৱাৰ হাৰ অধিক।

তৃতীয়তে, বিদ্যুৎ শক্তি উৎপাদনৰ সকলোবোৰ প্ৰযুক্তিৰ ভিতৰত পাৰমাণৱিক শক্তিয়ে ভয়ংকৰ দুৰ্ঘটনা ঘটোৱাৰ সম্ভাৱনা অধিক। এই প্ৰসংগত ২৮ এপ্ৰিলত প্ৰকাশিত মোৰ প্ৰবন্ধত চান্দিলৰ দুৰ্ঘটনাৰ বিষয়ে মই আলোচনা কৰিছিলোঁ। এই দুৰ্ঘটনাৰ পাছত বিদ্যুৎকেন্দ্ৰৰ নিৰাপত্তা ব্যৱস্থাৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট উন্নতি ঘটিছে যদিও, ইবিলাক দুৰ্ঘটনাপ্ৰথৰ হোৱাৰ মূল কাৰণবোৰ কিন্তু একে

আছে। সেয়ে, পাৰমাণৱিক বিদ্যুৎকেন্দ্ৰৰ পৰা বৃহৎ দুৰ্ঘটনা ঘটাৰ সম্ভাৱনা নাই কৰিব নোৱাৰি। চতুৰ্থতে, পাৰমাণৱিক বিদ্যুৎকেন্দ্ৰ আৰু ইবিলাকত ব্যৱহৃত ইন্ধনৰ ফলত বৃহৎ পৰিমাণে তেজস্ক্ৰিয় বৰ্জ পদাৰ্থৰ সৃষ্টি হয়। এই পদাৰ্থবোৰৰ তেজস্ক্ৰিয় গুণটো নোহোৱা কৰাৰ কোনো উপায় বিহেতু নাই, সেয়ে হাজাৰ হাজাৰ বছৰ ধৰি ইবিলাকে ক্ষতিসাধন কৰিব পাৰে। মানুহৰ সংস্পৰ্শৰ পৰা এই পদাৰ্থবোৰ আঁতৰাই ৰখাৰ লগতে ইবিলাক চোৱা-চিতা কৰি থাকিব লগা হয়। মানুহৰ ইতিহাসত কেইবাটাও বৰ্জনীয় পদাৰ্থৰ তত্ত্বাৱধান ল'ব লগা হোৱাৰ উদাহৰণ নাই। ভৱিষ্যৎ প্ৰজন্মৰ বাবে ই এটা অন্যায়া, কাৰণ এই বিদ্যুৎকেন্দ্ৰ উৎপাদন কৰা বিদ্যুৎ শক্তি আৰু বিদ্যুৎকেন্দ্ৰৰ পৰা বৃহৎ দুৰ্ঘটনা ঘটাৰ সম্ভাৱনা নাই কৰিব নোৱাৰি।

বতৰ বিজ্ঞানী আৰু কৃষিবিদসকলে অনুকূল মৌচুমীৰ অভাৱত ভাৰতবৰ্ষত এইবছৰ কৃষি উৎপাদন যথেষ্ট বৃদ্ধি হ'ব বুলি আশা কৰিছে। মৌচুমী বায়ুৰ আশীৰ্বাদৰ ওপৰতে আমাৰ কৃষি আঁজিও নিৰ্ভৰশীল। মৌচুমী হৈছে ঋতু অনুযায়ী পৰিৱৰ্তন হোৱা এক বায়ু প্ৰবাহ। ক্ৰান্তীয় আৰু উপক্ৰান্তীয় অঞ্চলৰ সমুদ্ৰতলৰ পৰা পোহৰ কৰা যিবোৰ ঠাণ্ডা শীত আৰু গ্ৰীষ্ম কালৰ উষ্ণতাৰ পাৰ্থক্য যথেষ্ট তেনেবোৰ ঠাণ্ডা মৌচুমী বায়ু পৰে। এইবোৰ ঠাণ্ডা গ্ৰীষ্মকালত কায়ম সগুৱতকৈ বৰ বেছি উত্তপ্ত আৰু শীত কালত বহুত বেছি শীতল হয়। ইয়াৰ ফলত গ্ৰীষ্মকালত সমুদ্ৰৰ পৰা স্থলভাগলৈ আৰু শীত কালত স্থলভাগৰ পৰা সমুদ্ৰলৈ নিয়মিত বতাহ বহে। ঋতুভেদে এই বতাহৰ দিশ পৰিৱৰ্তন হয় কাৰণে মৌচুমী বতাহ বোলা হয়। ঋতুক আৰম্ভিত মৌচুমি আৰু মালয়ালম ভাষাত 'মনছিন' বোলা হয়। এনে শব্দৰ পৰাই মৌচুমী শব্দটো আহিছে বুলি ঠাৱৰ কৰা হৈছে।

মাৰ্চ মাহৰ শেষৰ ফালে সূৰ্য বিদ্যুৰ বেৰাৰ ওপৰত পৰাৰ বাবে বায়ুমণ্ডলত স্থিৰ অৱস্থা আৰম্ভ হয় আৰু লগে লগে ডাৱৰ, বৰষুণ আদিৰ সৃষ্টি হয়। উত্তৰ ভাৰত অঞ্চলৰ ওপৰত বতাহ এই সময়ত উপক্ৰান্তীয় জেট প্ৰবাহে নিয়ন্ত্ৰণ কৰি থাকে আৰু পৃষ্ঠীয় বতাহ উত্তৰ-পূবমুখী হৈ থাকে। এপ্ৰিল মাহত ভাৰতবৰ্ষৰ সূৰ্যৰ উত্তৰায়ণৰ বাবে যথেষ্ট গৰম হৈ পৰে। ফলত ইয়াত এটা নিম্ন চাপ-কেন্দ্ৰৰ সৃষ্টি হয়।

মে' মাহত উত্তৰ ভাৰতৰ ওপৰ অংশত প্ৰায় ৬০০০ মিটাৰ উচ্চতাত ট্ৰপ'স্ফিয়াৰৰ ওপৰ অংশত ঘূৰ্ণিবতাহৰ সৃষ্টি হৈ পূবমুখী বতাহ আৰম্ভ হয়। সূৰ্যৰ উত্তৰায়ণৰ লগে লগে দক্ষিণাভ্যাস মালভূমিৰ স্থলভাগ বেছিভাগ গৰম হ'বলৈ আৰম্ভ কৰাৰ ফলত প্ৰথমতে মৌচুমীৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰু সাগৰত আৰম্ভ হয় আৰু তাৰ পাছত বংগোপ সাগৰলৈ বিয়পি পৰে। এই সময়ত ভাৰতৰ উপকূলস্থিত অঞ্চলত বৰষুণ দিবলৈ আৰম্ভ কৰে। ভাৰতৰ উত্তপ্ত স্থলপৃষ্ঠৰ ওপৰত বায়ু সঘনে ওপৰলৈ উঠা অৱস্থাত পূবমুখী জেট প্ৰবাহৰ দ্বাৰা বাধাপ্ৰাপ্ত হয় যদিও যথেষ্ট বতাহ-ধুমুহাৰ সৃষ্টি হয়। পৃষ্ঠ ভাগৰ ওপৰেৰে বলা এই দক্ষিণ-পশ্চিম মৌচুমী বতাহৰ দ্বাৰা সাধাৰণতে ৮০ শতাংশ জলীয় বাষ্প পৰিবাহিত হোৱাৰ ফলত মে' মাহৰ শেষৰ ফালে যথেষ্ট বৰষুণ হয়।

জুন আৰু জুলাই মাহত গোটেই ভাৰতবৰ্ষতে মৌচুমী বতাহ যথেষ্ট তীব্ৰ হৈ পৰে আৰু বতৰ সাধাৰণতে ডাৱৰীয়া, গৰম আৰু সিক্ত হয়। বৰষুণ সাধাৰণতে ৪০০ৰ পৰা ৫০০ মিলিমিটাৰৰ ভিতৰত হয় যদিও মেঘালয় আদি ৰাজ্যৰ কিছুমান অংশত ভৌগোলিক অৱস্থানৰ বাবে জুলাই মাহত গড় হিচাপে ২৭০০ মিলিঃ বৰষুণ হয়।

প্ৰসন্ন মৌচুমী, বিপন্ন বতৰ

ইন্দ্ৰজিৎ দত্ত

অঞ্চলসমূহৰ ভৌগোলিক অৱস্থান আৰু পৰ্বত-পাহাৰ-সাগৰ আদিৰ সংহত ক্ৰিয়া-প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা সৃষ্টি ৰ'দ-উষ্ণতা, ধুমুহা-বতাহ, বৰষুণ, কুঁৱলী-নিয়ৰ আদিৰে নিয়ন্ত্ৰিত ঋতুকেইটাৰ কিছু কথা ক'বলৈহে পাতনি মেলিছে। বিশ্বান, উন্নয়ন আৰু অন্যান্য কিছু কাৰণত আমাৰ বাৰ্টা মাহ আৰু ছটা ঋতুৰ বিশেষ বৈশিষ্ট্যসমূহ ক্ৰমাৎ লোপ পাবলৈ ধৰিছে। অৰ্থাৎ নিজা নিজা স্বকীয়তা বজাই ৰখাত অসমৰ্থ হৈ পৰিছে।

অৱশ্যে আগেয়েও দুটা দুটা মাহৰ খৌটালিত ঋতুকেইটা আৱদ্ধ কৰি ৰাখিবলৈ অসুবিধা হৈছিল। শীতকালটো পূহ-মাঘ মাহত ঠিককৈ থাকে। বসন্তক চ'ত-ব'হাগত সামৰি থলেও খেনোৱে ফাণ্ডন-চ'ততে বসন্ত শেষ হয় বুলি ক'ব খোজে। সেইদৰে গ্ৰীষ্ম কালটো জেঠ-আহাৰলৈ গৈিলেও ব'হাগৰ আধামাহতে অৰ্থাৎ মে' মাহৰ আৰম্ভণিৰ পৰা গ্ৰীষ্মৰ

নোৱাৰ। ইয়াৰ লগতে সাঙোৰ খাই আছে অলেখ বৈচিত্ৰ্যৰে বিভূষিত প্ৰকৃতি। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিয়ে আগবঢ়োৱা ন ন ক্ষেত্ৰ আৰু বিশ্বায়নৰ চক্ৰকমলৰ মাজতো কৃষিয়েই আমাৰ জীৱন আৰু কৃষ্টি সংস্কৃতিৰ ধাৰক বোহক হ'ব আছে। এক কথাত ক'বলৈ গ'লে প্ৰকৃতিৰ কোলাতেই আঁজিও আমি লালািত-পালিত। সেয়েহে ভূ-মণ্ডলীয় উষ্ণতাৰ ফলত হোৱা বতৰৰ পৰিৱৰ্তন আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা উদ্ভৱ

ভাবনাৰ জগতখনে যথেষ্ট পুষ্টি আহৰণ কৰিছে। তেওঁৰ মনুহ আৰু প্ৰকৃতিৰ প্ৰতি থকা গভীৰ প্ৰত্যয় আৰু আকৰ্ষণ দেখি প্ৰায়ে আশ্চৰ্যবোধ কৰোঁ। তেখেতৰ বোলে এটিহে দুখ— মাজে সময়ে গৈ থাকি আহিব নোৱাৰে নিজা গাঁও এখন নাই। অথচ গোটেই জীৱন ব্যুত কঢ়িয়াই ফুৰিছে গাঁৱৰ শশা স্যামলা। এখন পথাৰ, জীৱন জীপাল কৰি থকা এখন নৈ। শব্দ আৰু সুৰৰ প্ৰতি থকা তেখেতৰ নিপুণ আকৰ্ষণৰ মূলতে যেন আছে জীৱন আৰু প্ৰকৃতিৰ আত্মিক লগ লাগি ন-খোৱা প্ৰথা। মাঘৰ ভূ-মণ্ডলীয় উষ্ণতা, বতৰৰ পৰিৱৰ্তন, পৰিৱেশ আৰু পৰিস্থিতি বিজ্ঞানে সৰুতে আঙুলিয়াই দিয়া ভয়ানক বিপদসমূহৰ কথা উলিয়ায়। এনেকুৱা কথাবোৰ আলোচনা কৰিবলৈ আমাৰো ভাল লাগে। কথা প্ৰসংগত আমাৰ মাহ আৰু ঋতুকেইটাৰ বৈশিষ্ট্য আগৰ দৰে নাই বুলি কোৱাত তেখেতে আমি সৰুতে শুনা পানীপ্ৰ নাথ গাঁৱে তলত দিয়া পদ্যটো আওৰাবলৈ ধৰিলে।

'বছৰত বাৰ মাহ শুনা ন'বাই'ত, বছৰৰ আগমাহ বিহু ব'হাগত // তাৰ পাছে জেঠমাহ বাৰ খৰ টা, ৰ'দ আৰু পিয়াহত আতুৰ পৰণ // আহাৰৰ যাঠ লাগে ভৰ বাৰিবাৰ, // খেতি-বাতি ভৰপক আৰু-কাঠাল // শাগুণত বৰষুণ দিয়ে ধাৰাসাৰ, // ভাদত জানিবা তিথি মহাপুৰুষৰ // আহিনত ৰোৱা শেষ, কুঁৱলী কাতিত, // আহোণত পৰা ধান পথাৰ শোভিত // পূহ মাহ জাৰকালি ধৰে টেঁফুৰাই, // মাঘত ভোগালী বিহু খেতিকা চপায় // ফাগুনত দিন জাগ, বতাহ সদায়, // চ'ত মাহৰ শেষ বছৰ বিদায়।' বছৰৰ তিনিটা ঋতুত আমি পালন কৰা বিহু তিনিটাও যথার্থতে

আমাৰ কৃষিজীৱী জীৱনৰ শ্ৰম, আশা, আনন্দ, প্ৰস্তুতি, আদৰ্শ আদিৰে সংপৃক্ত স্বাভাৱিক স্পন্দনহে। দেহ, মন, প্ৰকৃতিৰ এক সুখম অভিব্যক্তি। বতৰৰ লগত মিলা কিছুমান আচাৰ-অনুষ্ঠান। সৰুতে দেখিছিলোঁ, ব'হাগ বিহুৰ আগতে গাঁৱত কোনেও বিনীত ব্যৱহাৰ নকৰে। সেইদৰে ব'হাগ, টেকীয়া, কলপালা আদি বিহুও সোমোৱাৰ পাছত অৰ্থাৎ অৰ্থাৎ ব'হাগ বৰষুণে ধুই যোৱাৰ পাছতহে শাঁত পাৰি। ব'হাগ বিহুৰ পাছত শাঁত উজনিৰ ফালে ১০১বিধ আৰু নামনিৰ ফালে ৭বিধ শাকৰে ভাতসাঁজ খাব লাগে। নিয়ম আছিল কঁঠালৰ মুছিব আঞ্জা খোৱা। নিয়ম আছিল অন্যান্য খাদ্যও গুৰি গুৰি বাবে গ্ৰহণ কৰা। সেইবোৰ কৃষি চপোৱাৰ সময়ত ন-চাউল, ন-আলু, ন-মাটিমাহ আদিৰে জাতি-কুটুম্বৰে লগ লাগি ন-খোৱা প্ৰথা। মাঘৰ বিহুত বোলে কাঠ আলু খাবই লাগে। তামোল, আম-নাৰিকল আদি বাৰীৰ ফল-মূলৰ গছৰ গুৰি ধানখেৰৰ মোটা ৰহীৰে বান্ধি দিয়া হৈছিল। বাঁহ গছৰ গুৰিত মাটি চপাই দিছিল। কাতি বিহুত খেতি পথাৰত, উঁবাল, টেকীশাল আদিত চাকি জ্বলোৱা হয়। লক্ষীক পূজা কৰিবলৈ চোতালত আকাশ-বন্তি আনি সৰুতে শুনা পানীপ্ৰ নাথ গাঁৱে তলত দিয়া পদ্যটো আওৰাবলৈ ধৰিলে।

লেখক অসম চৰকাৰৰ ভূমি সঞ্চালক বিভাগৰ প্ৰাক্তন সঞ্চালক (1)